

Henryk Gaertner

"Profesor Wacław Tadeusz Szybalski,
Lwowianin, Polak, naukowiec,
filantrop", Stanisław Kosiedowski,
Kraków 2012 : [recenzja]

Acta Medicorum Polonorum 3, 216-217

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

piśmiennictwa, stylistyki, gramatyki, dydaktyki i popularyzacji wiedzy. Dalszymi: żona Henryka Karola – Anna Natalia, z domu Bachleda Curuś, absolwentka filologii UJ i jej syn Włodzimierz Bronisław, bardzo utalentowany 15-letni chłopiec, zastrzelony przez Niemców w czasie okupacji. Szósty rozdział przedstawia życiorys i działalność naukową, dydaktyczną, społeczną i kulturalną Henryka Andrzeja. Jego żona, Ludwika Maria Gaertner, z domu Kuroś, doktor farmacji, wieloletnia kierowniczką laboratoriów szpitalnych, jest tematem rozdziału siódmego. Ósmy rozdział opisuje życiorys i działalność ostatniego przedstawiciela Gaertnerów, Henryka Ludwika, dyplomowanego lekarza i aktualnego prawnika, współwłaściciela kancelarii adwokackiej i deweloperskiej spółki GDK w Krakowie.

Rozdział o Henryku Karolu ma w załączeniu jego ciekawy esej o Chopinie z roku 1920, dedykowany swej przyszłej żonie, a rozdział o Henryku Andrzeju – wspomnienia z przedwojennego dzieciństwa, młodości i szkół we Lwowie i Krakowie oraz niemieckiej okupacji w Zakopanem i Krakowie. W książce znajduje się 11 zdjęć i 5 schematów.

Książka jest nie tylko powrotem autorów do ich rodzinnych korzeni, lecz również wspomnieniem minionych czasów.

(MM)

Wanda Kocięcka, Pęknięte ogniwa: rozmowy z przeszłością. Lublin 2011, ISBN 9788372224453

O ile poprzednie książki prof. Wandy Kocięckiej przedstawiały jak najdosłowniej rozumiane wydarzenia z przeszłości, ta ma charakter bardziej literacki niż dokumentacyjny. Jest pełna aluzji do przeszłości, lecz nie jest pracą stricte historyczną. Mówi wiele o osobowości Pani Profesor i wartościach dla Niej ważnych.

(AM)

Stanisław Kosiedowski, Profesor Waław Tadeusz Szybalski, Lwowianin, Polak, naukowiec, filantrop, Kraków 2012, lwow.eu/szybalski/walaw/broszura.pdf

Książka ukazała się w związku z konferencją „50-lecie terapii genowej. Wkład Profesora Waława Szybalskiego do nauki i ludzkości” w siedzibie

PAU w Krakowie (28-29 IX 2012 r.). Referaty w języku angielskim wygłosiło 16 uczonych, w tym z Polski (6), Francji (5), USA (2) i po jednym z Niemiec, Anglii i Finlandii.

Lwów i dom rodzinny to tematy pierwszego rozdziału. Drugi opisuje naukę VIII Gimnazjum, jego profesorów i harcerstwo (w mym domu z wielką radością wspominaliśmy lata wspólnej nauki i lekcje muzyki, na które uczęszczał również przyszły słynny dyrygent – Stanisław Skrowaczewski). Trzeci rozdział to losy Lwowa, rodziny Szybalskich i jego samego podczas pierwszej okupacji sowieckiej. Osobiste bezpieczeństwo ojcu i Wacławowi zabezpieczył w swym instytucie profesor Rudolf Weigl. Następują relacje o okupacji niemieckiej, losach miasta, mordzie na polskich naukowcach, zasługach Weigla w ratowaniu Polaków i Żydów, o ludziach instytutu, studiach na Staatliche Technische Fachkurse i udziale w konspiracji. Dalszy tekst obejmuje losy powojenne, które wiążą Szybalskiego z Politechniką i innymi placówkami Gdańska. Pobyt u duńskiego noblisty, fizyka Nielsa Bohra, rozszerza kontakty naukowe, m.in. z odkrywcami penicyliny, Aleksandrem Flemingiem, i streptomycyny, Selmanem Waksmanem. Szybalski podejmuje badania w molekularnej biologii i genetyce.

Po doktoracie udaje się do Danii, a stąd do USA. Tu pracuje w znanej firmie Wyeth i w Cold Spring Harbor Laboratory. Współpracuje z odkrywcami struktury DNA, noblistami Watsonem i Crickiem. Czytamy też obszerną relację rozmowy na tematy naukowe Szybalskiego i Jana Pawła II w Castel Gandolfo. Osobny rozdział informuje o rodzinie, w tym o żonie, która stała się bliskim współpracownikiem. Osobny akapit wspomina wizyty we Lwowie.

Dokonania Szybalskiego obejmują głównie syntetyczną biologię i terapię genową, jak również udział w badaniach sekwencji ludzkiego genomu. Profesor utrzymuje stały kontakt z Polską i naszą nauką, troszczy się też o tradycje polskiego Lwowa. W maju 2011 r. otrzymał z rąk prezydenta Bronisława Komorowskiego Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski, a w pierwszym dniu konferencji na uroczystym posiedzeniu senatu w auli Collegium Maius UJ piąty już polski tytuł doktora honoris causa. Należy do PAN i PAU, ma liczne członkostwa honorowe towarzystw i wiele cennych nagród.

Książkę kończą: lista 27 pozycji internetowych odnoszących się do Szybalskiego oraz informacje o fundacji jego imienia. Relacje wzbogacają liczne, przeważnie wielobarwne, ilustracje. Piękna, barwna okładka ma swym froncie portretowe zdjęcie Szybalskiego, a dalej fotografie budynków, panoramy Lwowa i pamiątkowej tablicy. Strona edytorska na wysokim poziomie.

Książka zainteresuje wszystkich ciekawych dziejów polskiej nauki zwłaszcza osoby, działalności i osiągnięć Wacława Szybalskiego, a także wojennych i powojennych losów lwowskiej, a nawet polskiej nauki i jej przedstawicieli.